

Nr 133.

Godkänd av första kammaren den 20 april 1921.

Godkänd av andra kammaren den 20 april 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande omyndiga barns taxering.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 19.)

Till Konungen.

Inom riksdagen hava behandlats tvenne motioner rörande omyndiga barns taxering (den s. k. familjebeskattningen), väckta, den ena inom första kammaren, nr 50, och den andra inom andra kammaren, nr 100.

I den förra motionen har hemställts, »att riksdagen måtte besluta dels att, vid statlig eller kommunal beskattning av barns inkomst tillsammans med föräldrarnas särskild debetsedel bör för varje skattskyldigt barn utfärdas, varvid samma grunder för skattefördelningen böra tillämpas, som nu gälla för äkta makars beskattning; dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till sådan ändring av de nuvarande bestämmelserna för familjebeskattningen, att de missförhållanden, var till de enligt vunen erfarenhet visa sig kunna giva anledning, må undanröjas.»

I den inom andra kammaren väckta motionen har föreslagit:

»1:o) att riksdagen måtte besluta, att 9 §, 18 § 1 mom. b) och 25 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt 1:o II b) och 5:o 1) i vid samma förordning fogade anvisningar till ledning vid taxeringen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

9 §.

Vid uppskattning inventarier; avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, vilka uppnått 16 år eller själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner
 dylik utdelning.

18 §.

1 mom.
 b) Utöver ortsavdraget äger skattskyldig, vilken är gift eller har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållna barn, vilka icke uppnått 16 år och icke själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, erhålla avdrag (familjeavdrag) med 200 kronor för varje sådant barn, dels ock åtnjuta avdrag.

25 §.

2 mom. Skattskyldig taxeras för omyndigt barns förmögenhet, så framt icke barnet självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

1:o.

Inkomst av fast egendom.

7 § 1:o.

II.
 b) inkomst genom direkt avsedda inventarier.
 För lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltaga i arbetet med egendomens skötsel, äger uppnått 16 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall såsom inkomst för barnet.
 Kostnad jordbruk.

5:o.

Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.

Avdrag är medgivet:

- 1) för alla omkostnader
 För lön och underhåll åt hemma-
 varande barn,
 därest barnet uppnått 16 års ålder eller
 särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall
 är stadgat.

2:o) att 8 § mom. 2 och 11 § mom. 2, 3:o i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst måtte erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

.....
 mom. 2. Skattskyldigheten för inkomst
 från andra makens behållna inkomst.

11 §.

.....
 mom. 2.
 3:o vid uppskattning av inkomst
 och inventarier;
 avlöning, kost och övriga uppgifter för de i skattskyldigs verk-
 samhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, vilka upp-
 nått 16 år eller själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;
 pensioner
 att vara delägare.

3:o) att 2 § mom. 1 c) och 3 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering måtte erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Mom. 1.

 c) annan skattskyldig minst 100 kronor;
 skolande vid beräkning till
 hustrus inkomst och förmögenhet och barns förmögenhet, därest
 skall taxeras därför.

3 §.

Deklaration skall avgivas

..... nästföljande år.

Skall uppgiftspliktig taxeras jämväl för hustrus inkomst och förmögenhet eller barns förmögenhet, skall deklARATIONEN

..... egen inkomst och förmögenhet.

Deklaration skall särskilt

..... 1 mars det löpande året.

4:o) att vissa delar av de vid förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering fogade anvisningar för deklaraTionsblankettens ifyllande jämte vissa delar av deklaraTionsblankett nr 1 måtte erhålla i bilagor till denna motion angiven ändrad lydelse;

samt att bevillningsutskottet ville göra de eventuellt ytterligare förändringar i gällande förordningar, som ett bifall till vad härövan under 1:o)—4:o) yrkats erfordrar.»

De nyssnämnda bilagorna till motionen återfinnas såsom bilagor 1 och 2 till denna skrivelse.

Den gamla regeln i vår skattelagstiftning, att mannen är skattskyldig för både sig och sin hustru, blev vid 1919 års reform av inkomst- och förmögenhetsskatten utsträckt till ett slags familjebeskattning, i det fader (resp. moder)¹⁾ ålades att skatta även för sina omyndiga barns inkomst och förmögenhet, där barnen ej enligt allmänna regler borde själva taxeras. Enligt vad förut gällde, hade skattskyldig att skatta blott för hemmavarande barns förmögenhet.

Genom beslut av 1920 års riksdag har motsvarande regel om familjebeskattning införts även i bevillningsförordningen och därmed fått tillämpning på det kommunala beskattningsområdet.

Familjebeskattningsens innebörd är i propositionen till 1919 års riksdag av departementschefen angiven sålunda:

»Enligt förslaget skall skattskyldig taxeras, förutom för sin egen samt i allmänhet även hustruns inkomst och förmögenhet, jämväl för hemmavarande omyndigt barns inkomst och förmögenhet, så framt barnet icke självt skall taxeras för inkomst och förmögenhet. Därest barnet

¹⁾ Vad i det följande säges om fader gäller ock moder, där denna taxeras för barnet.

biträder i den skattskyldiges verksamhet, skall formellt den skattskyldige å ena sidan från sin inkomst såsom utgift avdraga lön, underhåll och övriga kostnader för barnet samt å andra sidan uppgiva motsvarande belopp såsom inkomst för barnet. Detta är tydligen en onödig omväg och kunde lätt medföra misstag, varför i de särskilda anvisningarna införts bestämmelser, att i dylika fall den skattskyldige icke skall avdraga lön, underhåll och övriga kostnader för barnet men å andra sidan ej heller upptaga desamma såsom inkomst för barnet. Omyndigt barn, som helt eller delvis underhålles av den skattskyldige, skall enligt förslaget behandlas enligt samma regler, som om det vistades hos den skattskyldige. Anledningen härtill är den, att ett sådant barns inkomst kommer att minska den skattskyldiges underhållsplikt och på sådant sätt öka hans skatteförmåga, samt att, på sätt jag nedan skall redogöra för i samband med frågan om skattelindring för familjeförsörjare, den skattskyldige bör erhålla skattelindring icke blott för hemmavarande utan jämväl för av honom eljest underhållna barn.»

På sätt i motionerna erinrats, hade kammarrätten vid granskning av de sakkunnigas förslag till de nya bestämmelserna om familjebeskattnings haft vissa anmärkningar mot detsamma. Kammarrätten yttrade därvid, efter erkännande av principens riktighet, följande:

»Emellertid leder den av sakkunniga sålunda föreslagna anordningen, i följd av systemet med ortsavdragen och beskattningens egenskap att vara progressiv, till mindre tillfredsställande resultat, i det att, då barnens inkomst taxeras hos någondera av föräldrarna, dennes skatt kan bliva icke obetydligt högre än de sammanlagda beloppen, som eljest skolat belöpa å både honom och barnen. Det kan sålunda inträffa, att, så snart barnet blir myndigt eller dess inkomst ökas så att det överstiger ortsavdraget, den samfällda skattebördan minskas. Förutom det principiellt oriktiga däri, att ju större familjens skatteförmåga blir, dess lägre blir dess skattebörd, följer vidare av ifrågakommande anordning, att det redan nu överklagade missförhållandet, att jordbrukarna bidra med relativt för låga skatter till staten, blir än mera skärpt. Säkerligen komma nämligen hemmavarande, i jordbruket sysselsatta barns i avlöning, kost och andra förmåner bestående inkomst, med eller utan övervärdering, att upptagas till belopp, som överstiga ortsavdraget, vilket för landsbygden får antagas i regel bliva 600 kronor. I dessa fall komma sålunda barnen att självständigt taxeras och ett jämförelsevis ringa skattebelopp dem påföras, medan fadern eller modern, som äger från sin inkomst avdraga motsvarande utgifter för barnen, får sin skattebörd i väsentligt högre mån nedsatt. Och än gynnsammare kan förhållandet ställa sig för familjen, i den mån barnen uppnå 21 års ålder.

Vidare kan inträffa, att om barns inkomst uppgår till belopp, som överstiger ortsavdraget inom lägre ortsgrupp men understiger ortsavdraget inom högre ortsgrupp, det skattebelopp, som gemensamt faller å familjen, blir större, om familjen är bosatt å den dyrare orten än å den billigare, ehuru förhållandet givetvis borde vara motsatt.

Dessa erinringar, vilka jämväl framförts av åtskilliga Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, synas kammarrätten vara av den betydelse, att därest icke särskilda anordningar kunna åvägbringas, varigenom nu påpekade oegentligheter undvikas, de nuvarande bestämmelserna om avdrag för hemmavarande barn, som sysselsättas i skattskyldigs verksamhet, och om beloppet för skattepliktens inträde synas böra bibehållas. Kammarrätten tillåter sig emellertid fästa uppmärksamheten å ett av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Uppsala län framställt förslag, att hemmavarande eller av skattskyldig underhållet barn i varje fall och oberoende av dess ålder taxeras särskilt, men att vid taxeringen och skattens beräkning tillämpas de i 25 § 1 mom givna föreskrifterna i fråga om makar, vilka blivit särskilt taxerade. Genom en sådan anordning, som kammarrätten för sin del vill förorda, synas de olägenheter, som ovan berörts, kunna undgås.»

De föreliggande motionerna vittna om, att de uttalade farhågorna redan efter ett års lagtillämpning besannats. Särskilt har i motionen nr 100 i andra kammaren såsom en praktisk erfarenhet från familjebeskattningsens tillämpning vid 1920 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt framhållits det i många fall förekommande missförhållandet, att skattskyldiga i ungefär samma ekonomiska ställning blivit högst olika beskattade, och genom exempel hava påvisats de obilliga konsekvenser, vartill familjebeskattningsregeln kan leda.

Motionerna överensstämmer däri, att en revision av familjebeskattningen måste företagas. Medan den ena stannat vid förslag om frågans hänskjutande till Kungl. Maj:ts åtgärd, har den i andra lämnats ett utformat förslag till författningsändringar, innebärande att omyndiga barn skulle i fråga om subjektiv skattskyldighet bliva likställda med andra skattskyldiga. Någon sambeskattning med fadern skulle ej vidare förekomma, utan skulle barn, vars inkomst icke uppgår till beskattningsbart belopp, utan vidare bliva fritt från taxering.

Motivet för familjebeskattnings införande var givetvis, att barnets inkomst ansågs öka familjeförsörjarens skatteförmåga. Sedan det emellertid visat sig, att syftet med densamma, en rättvisare fördelning av skattebördan efter den individuella skatteförmågan, ej uppnåtts, delar riksdagen den i motionerna uttalade uppfattningen, att ifrågakarande bestämmelser böra underkastas revision. I vilken riktning denna bör gå, kan vara vanskligt att avgöra. Kammarrätten förordade, såsom ovan framgått, en sådan anordning, att barnet visserligen skulle taxeras för sig, men det beskattningsbara beloppet bestämmas efter dess och faderns taxerade belopp sammanräknade, varvid skulle tillämpas samma regler som stadgats för äkta makars taxering. Det inom andra kammaren väckta förslaget innebär, såsom redan framhållits, att barn, så snart de allmänna förutsättningarna för skattskyldighet föreläge, skulle taxeras och beskattas för sig utan hänsyn till faderns taxering men eljest ej alls taxeras. Bevillningsutskottet, som förberedande behandlat ifrågakarande motioner, har förklarat sig icke vara berett att i frågans nuvarande läge obetingat förorda någondera vägen. I likhet med utskottet anser också riksdagen motionernas syfte bäst tjänas genom en framställning till Kungl. Maj:t att efter skyndsamt utredning framlägga förslag till sådana ändrade bestämmelser, att de påpekade missförhållandena förebyggas.

Enligt gällande bestämmelser har fader, som taxerats för barns inkomst eller förmögenhet, rätt till gottgörelse i barnet tillhöriga medel för vad av skattebeloppet belöper å barnets andel i de taxerade beloppen.

Denna regressrätt lärer, enligt vad i motionen inom första kammaren framhållits, ofta nog bliva illusorisk till följd av barnens obenägenhet att av arbetsförtjänst, varöver de själva förfoga, lämna ersättning i berörda avseende. I sistnämnda motion har nu nämnda olägenhet ansetts kunna avhjälpas på det sätt, att barnet erhöles egen debetsedel upptagande den del av skattebeloppet, som belöpte å dess i taxeringen ingående inkomst eller förmögenhet. Det framgår ej klart, huruvida det å barnet debiterade beloppet skulle vara lagligen utkrävbart, så att t. ex. införsel kunde erhållas i dess avlöning, eller den särskilda debetsedeln blott skulle underlätta uppgörelsen mellan fader och barn. Vilketdera än må hava avsetts, torde emellertid förslaget vara skattetekniskt oegentligt i så måtto, att debetsedel skulle utfärdas för person, som icke blivit taxerad för det belopp, varå debitering skett. Om familjebeskattningen vid den ifrågasatta utredningen skulle finnas böra i någon form bibehållas, får man vid utredningen söka ernå nu berörda givetvis berättigade syfte på annat sätt.

Under återopande av det ovan anförda får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville föranstalta om skyndsamt utredning, i syfte att de i omförmälda motioner påpekade missförhållandena beträffande taxeringen av omyndiga barns inkomst och förmögenhet hos fadern eller modern (den s. k. familjebeskattningen) måtte förebyggas, samt för riksdagen framlägga det förslag, som kan av utredningen föranledas.

Stockholm den 20 april 1921.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga 1.

Förslag till ändrad lydelse i vissa delar av:

Anvisningar för deklarationsblankettens ifyllande.

Deklaration skall för en var
 mannens förvaltning.

Har skattskyldig omyndiga barn, skall, därest barnen icke själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, den skattskyldige i sin deklARATION eller i bilaga till densamma uppgiva sådana barns förmögenhet.

Den, som ej är svensk medborgare,
 ordföranden i vederbörande taxeringsnämnd.

<p>9. Svensk medborgare,
som här utövats.
Därest hustrun särskilt taxeras
andra makens behållna
inkomst.</p>	<p>18. Till skattskyldigs familj
som uppnått 16 år
eller självt skall taxeras för inkomst.
Under utrymmen
personligt bruk o. d.</p>
<p>15. Uppgift om husföreståndarinna
icke uppnått 16 år
och icke självt skall taxeras till
inkomst- och förmögenhetsskatt.</p>	<p>25. Såsom utgifter få ej räknas
icke uppnått 16 år, eller självt
taxeras för sin inkomst, eller åt
tjänare
från vilken avdraget skett.</p>

Bilaga 2.

**Förslag till ändrad lydelse i vissa delar av:
Deklarationsblankett nr 1.**

		Inkomst, icke överstigit	
		Kronor	öre
C. Inkomst av arbete (i penningar eller naturaförmåner):			
I.	Inkomst av arbetsanställning eller tjänst, pension m. m. (se 4)
a)	Av tjänst, och uppdraget: för mig i egenskap av

b)	Av tillfällig för anställningen
c)	Pension, livränta, undantagsförmån
d)	Periodiskt understöd (se 5)
Inkomst under C I	

Särskilda upplysningar och yrkanden.

Undertecknad var under.....
husföreståndarinna (se 15).

Antalet hemmavarande
..... ej uppnått 16 år och icke själva skola taxeras till inkomst- och
förmögenhetsskatt, utgjorde.....

*Att jag och min hustru under året icke åtnjutit annan inkomst och att jag,
min hustru och mina omyndiga barn, vilka icke själva skola taxeras till inkomst-
och förmögenhetsskatt, icke vid årets slut haft förmögenhet på heder
och samvete.*